UUTISET

Pitäisi saada varoitussignaali sille, että rahalla ei selviä mistä tahansa.

LUONNONSUOJELUPÄÄLLIKKÖ ILPO KURONEN, SUOMEN LUONNONSUOJELULIITTO

MARKKU VUORIKARI

Noin puolet ympäristörikoksista on lievempiä rikkomuksia. Monesti kyse on huonekalujen, kylmälaitteiden tai muun romun hylkäämisestä maastoon.

Suomessa kirjataan 500 ympäristörikosta joka vuosi

Poliisille ilmoitetuista ympäristörikoksista lähes puolet on lieviä rikkomuksia. Asiantuntijat pitävät rangaistuksia liian kevyinä. Pelkona on, että ympäristörikollisuus järjestäytyy.

Poliisin kirjaamia ympäristörikoksia tapahtuu Suomessa noin 500 vuosittain. Tapauksista lähes puolet on lievempiä ympäristörikkomuksia. Yleensä kyseessä on haitallisten aineiden tai esineiden hylkääminen luontoon.

Erikseen tilastoitujen luonnonvararikosten määrä on pysytellyt viime vuosina noin 300 paikkeilla. Niistä suurin osa on metsästysrikoksia.

Ympäristörikoksista voidaan tuomita vankeutta ja rikkomuksista sakkoja. Muita seuraamuksia voivat olla vahingonkorvaus, menettämisseuraukset ja yhteisösakko.

Tiedot selviävät Suomen kansallisen ympäristörikosseurantatyöryhmän raportista, joka ilmestyi viime vuonna.

Ympäristörikollisuus järjestäytyy

Vaarana on, että ympäristörikollisuudesta tulee myös Suomessa järjestäytynyttä. Raportin mukaan suurten kaupunkien rakennusurakoinnissa toimii jo rikollisryhmiä ja niiden määräysvallassa olevia yrityksiä.

Harmaan talouden yrityksille on tyypillistä hankkiutua rakennuspurkujätteestä eroon laittomin keinoin.

Ympäristörikollisuuden vakavoitumisesta löytyy esimerkkejä. Pääkaupunkiseudulla tapahtui poikkeuksellisen törkeä ympäristön turmeleminen, jossa loka- ja viemärilietteitä dumpattiin maaston, ojiin ja sadevesiviemäreihin.

Ympäristön pilaamiseen liittyy usein taloudellisen hyödyn tavoittelu, kuten säästö jätekustannuksissa tai investoinneissa. Laiton toiminta vääristää myös kilpailua. Taloudellinen taantuma saattaa lisätä ongelmia.

Lakiin törkeä metsästysrikos

Uhkakuvana voidaan pitää myös harvinaisten eläinlajien laitonta keräilyä ja maastavientiä. Suomi toimii myös kauttakuljetusmaana Jäämeren alueelta laittomasti keräiltyjen lintujen ja niiden munien kuljetuksessa.

Aasian lomamatkailun lisääntyessä harvinaisten lajien tuonti lisääntyy.

Suurriistan laittomaan metsästykseen ja saaliin kätkemiseen epäillään liittyvän ammattimaisen ja järjestäytyneen rikollisuuden piirteitä. Siksi rikoslakiin on lisätty metsästysrikoksen törkeä tekomuoto viime huhtikuusta alkaen.

Valvonta ja tutkinta puutteellista

Tilastojen mukaan Suomessa tapahtuu huomattavasti vähemmän ympäristörikoksia kuin muissa Pohjoismaissa. Esimerkiksi Ruotsissa vuonna 2010 kirjatuista yli 4 000 tapauksesta jäädään murto-osaan. Tilastoista ei voida kuitenkaan päätellä, etteikö rikoksia tapahtuisi yhtä paljon. Ne eivät vain tule ilmi.

Raportin mukaan viranomaisilla ei ole riittävää kykyä valvoa, paljastaa ja tutkia ympäristörikoksia. Myöskään kunnallisilla viranomaisilla ei ole resursseja tarkastuksiin ja lupavalvontaan.

Resurssien puute hankaloittaa rikoshyödyn takaisinperintää. Mikäli tutkinta laahaa vuosia perässä, epäillyt onnistuvat kätkemään tai käyttämään saamansa rikoshyödyn. Ilmiö jarruttaa myös pilaantuneiden alueiden ennallistamista. Monesti kulut jäävät yhteiskunnan vastuulle.

Ympäristörikoksia voidaan ehkäistä erilaisilla kannustimilla. Tästä on hyvä esimerkki vanhojen autojen kierrätys, jota taloudellinen kannustin siivitti. Kun vielä vuonna 2003 maastosta löytyi 166 hylättyä ajoneuvoa, vuonna 2010 niitä ei löytynyt yhtäkään.

Joka toisesta rikoksesta syyte

Ympäristöasiantuntija **Heli Jutila** Hämeenlinnan kaupungin ympäristöpalveluista kertoo, että vain joka toisesta ympäristörikosepäilystä seuraa syyte. Niistäkin hylätään keskimäärin joka viides.

Poliisin tietoon tulleista ympäristörikoksista noin joka kymmenes on luonnonsuojelurikos. Niissä syyllistä on usein vaikea saada kiinni. Etenkin uhanalaisten petoeläinten salakaadot jäävät monesti selvittämättä.

Jutilan mielestä on ongelmallista, että juttujen selvittäminen kestää niin kauan, että rikkomukset ehtivät vanhentua. Viranomaisten keskuudessa saattaa törmätä myös ympäristörikoksia vähätteleviin asenteisiin.

Luonnonsuojelupäällikkö **Ilpo Kuronen** Suomen luonnonsuojeluliitosta pitää luontoarvojen pilaamisesta annettuja tuomioita aivan liian lievinä. Esimerkiksi luonnonsuojelualueelle luvattomasti kaivetusta veneväylästä tuli tekijälle 84 euroa sakkoa.

”Pitäisi saada varoitussignaali sille, että rahalla ei selviä mistä tahansa”, Kuronen vaatii.

Kallista yhteiskunnalle

Myös kihlakunnansyyttäjä **Leila Suvantola** Itä-Suomen syyttäjävirastosta pitää ympäristörikosten tuomioita liian lievinä.

”Ympäristörikosten vakavuus ja taloudellinen merkitys ei ilmeisesti ole selvinnyt tuomioistuimille. Luonnonsuojelurikosten seuraamukset ovat verrattavissa vähäiseen omaisuusrikokseen, kuten näpistykseen, vaikka niiden merkitys yhteiskunnalle aiheutuvina kustannuksina voi olla hyvinkin huomattava.”

Ympäristöministeriön arvion mukaan pelkästään pilaantuneiden maa-alueiden kunnostus maksaa Suomessa 50–70 miljoonaa euroa vuodessa.

Valtion viimevuotisessa talousarviossa ympäristövahinkojen torjuntaan suunnattiin 5,2 miljoonaa euroa, luonnonsuojelumenoihin 2,9 miljoonaa, Itämeren suojeluun 3 miljoonaa ja luonnonsuojelualueiden hankintaan 40 miljoonaa euroa.

”Luonnonsuojelutyö on tosiasiassa luonnonvarojen käytön virheistä aiheutuneen velan maksua”, Suvantola toteaa.

KATJA KOLJONEN

ROSKAA JA VEDEN PILAAMISTA

Tyypillisiä ympäristörikoksia

Roskaaminen ja jätehuoltoon liittyvät laiminlyönnit
Rakennus- ja purkujätteen laiton hävittäminen
Laittomat autopurkamot ja romunkerääjät
Maatalouden lietteet ja niiden käsittely
Maa-ainesten luvaton otto ja läjitys
Ongelmajätteiden epäasiallinen varastointi ja käsittely
Pohja- ja pintavesialueilla tapahtuva epäasiallinen toiminta
Lähde: Raportti vuosien 2009–2010 ympäristörikoksista Suomessa

Esimerkkejä ympäristörikosten ja -rikkomusten seurauksista

Vuosi	Taho	Teko	Tuomio	Velvoite/korvaukset
2002	yritys	Rakennusjätettä luontoon	1728 € sakko jäterikkomuksesta	Puhdistusvelvoite + 26 000 € uhkasakkoa sen laiminlyönnistä
2002		Metsälakikohteiden tuhoaminen	Ei syytettä	
2007		Ruoppaus- ja kaivumassojen läjitys suojelualueelle	25 päiväsakkoa	Rikoshyötynä valtiolle 80 €
2007		Vesilintujen metsästys suojelualueella	Ei syytettä	
2007		Maaperän käsittely suojelualueella	70 päiväsakkoa	
2007-2009	2 henkilöä	Hakkuut suojelualueella + maastomerkkien siirto	25 ja 15 päiväsakkoa	Puuston arvo elykeskukselle Rikoshyötynä valtiolle 35 420 €
2008	yhtiö	Maa-ainesten liikaotto 50 000 m³ pohjavesialueella	40 päiväsakkoa + yhteisösakkoa 8000 €	
2008	useita	Moottoriajoneuvoilla liikkuminen lunnonsuojelualueella	10 päiväsakkoa/hlö	
2009	2 henkilöä	Jätteitä tontille (8 tynnyriä + kylmälaitteiden runkoja)	70 ja 40 päiväsakkoa	4000 € vahingonkorvauksia kunnalle
2009	useita	Liito-oravan kolopuiden kaataminen	Sakko	
2009	3 henkilöä	Valkoposkihanhien siirtäminen Lappiin	Sakko yhdelle	
2010	yksityinen	Luvaton ruoppaus	14 päiväsakkoa	400 € naapurille
2010	yritys	Laitos toiminut ympäristöluvan vastaisesti, päästöylitykset	3 x 50 päiväsakkoa, 15 000 € yhteisösakkoa	Rikoshyötynä valtiolle 248 764 €
2010		Ruoppaus suojelulalueella	Ei syytettä	
2010		Tarhatun naalin päästäminen luontoon	Ei syytettä	
2011	yksityinen	Sängyn dumppaaminen	Sakko jäterikkomuksesta	
2011	yritys	Maa-ainesten liikaotto 58 000 m3 pohjavesialueella	60 ja 40 päiväsakkoa	Rikoshyötynä valtiolle 69 000 €
2011	yritys	Jätevettä johdettiin viemäriverkostoon	20 päiväsakkoa	

Lähde: Hämeenlinnan seudun ympäristöfoorumi

Rikoslain luonnonvararikokset

Lähde: Suomen kansallinen ympäristörikosseurantatyöryhmä

MT	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Metsästysrikos	355	300	251	300	251	252	309	253
Kalastusrikos	11	10	9	14	0	13	7	11
Metsärikos	9	9	9	6	4	6	6	7
Laittoman saaliin kätkeminen	7	3	3	13	2	4	4	5
Yhteensä	**382**	322	**272**	**272**	**357**	**275**	**326**	**276**

Rikoslain ympäristörikokset 2003–2010

Lähde: Suomen kansallinen ympäristörikosseurantatyöryhmä

MT	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Ympäristön turmeleminen	159	138	131	148	148	194	189	181
Törkeä ympäristön turmeleminen	2	2	1	2	2	5	11	7
Ympäristörikkomus	235	283	258	206	239	240	241	210
Tuottamuksellinen ympäristön turmeleminen	13	5	2	6	6	6	8	6
Luonnonsuojelurikos	41	69	34	35	53	59	60	52
Rakennussuojelurikos	1	3	3	1	1	1	6	4
Yhteensä	**451**	**500**	**429**	**398**	**449**	**505**	**515**	**460**

Manner: Pohjoisen erityisrahoituksesta taisteltava

Euroopan parlamentin aluekehitysvaliokunta äänesti keskiviikkona muutosesityksistä komission viiteen asetusesitykseen liittyen vuoden 2014 jälkeiseen aluepolitiikkaan. Suomen kannalta keskeiset linjaukset pohjoisten harvaan asuttujen alueiden erityisrahoituksen joustavasta kohdentamisesta tulivat hyväksytyksi suurella enemmistöllä valiokunnassa.

Europarlamentaarikko **Riikka Manner** (kesk.) on tyytyväinen, että lobbaus joustavuudesta Itä- ja Pohjois-Suomen EAKR-rahoituksen osalta kantaa hedelmää.

”Olemme toimineet pitkäjänteisesti asian saamiseksi parlamentin kantaan. Nyt edellytetään, että myös Suomen johtavat ministerit ovat vahvasti asialla neuvoston puolella. Erityisrahoituksen osalta on taisteltava viimeiseen saakka”, Manner muistuttaa.

Valiokunta vastusti voimakkaasti komission esittämää makrotaloudellisen ehdollisuuden linkittämistä koheesiorahoitukseen.

”Tässä kysymyksessä valiokuntamme on melko yhtenäinen. Toivon kuitenkin, että keskustelu jatkuu neuvoston suuntaan rakentavassa hengessä, sillä Euroopan taloustilanne edellyttää tiukempaa sitoutumista yhdessä asetettuihin tavoitteisiin. Poliittisten toimenpiteiden tehokkuus, mukaan lukien koheesiopolitiikka, on tässä yhteydessä ehdottoman tärkeää”, Manner pohtii.

TANJA KORPELA

TALOUDESTA LYHYESTI

Otaniemen ydinreaktori sammutetaan

VTT on päättänyt lopettaa Espoon Otaniemessä sijaitsevan ydinreaktorin toiminnan. Se ajetaan alas niin pian kuin se on teknisesti ja lainsäädännöllisesti mahdollista.

Reaktoria on käytetty 50 vuoden ajan tutkimukseen, opetukseen, isotooppien tuotantoon sekä syöpähoitoihin. Se on tuottanut viime vuosina sädehoitopalvelua kaulan ja pään alueen syöpiä sairastaville.

Sähkön kulutus vähentynyt

Viime vuonna alkanut sähkön kulutuksen vähentyminen on jatkunut tämän vuoden alkupuoliskolla. Tammikuusta kesäkuuhun kulutus väheni 2,4 prosenttia.

Viimeisen 12 kuukauden aikana lasku on ollut 4,9 prosenttia.

Teollisuuden sähkönkulutus on vähentynyt viimeisten 12 kuukauden aikana 6 prosenttia.

EU-komissio kiristää autojen päästöjä

Ehdotetut päästövähennykset uusille henkilöautoille rajoittavat keskimääräiset hiilidioksidipäästöt 95 grammaan kilometriä kohti vuoteen 2020 mennessä.

2011 henkilöautojen päästöjen keskiarvo oli 135,7 grammaa, ja vuoden 2015 pakollinen päästötavoite on 130 grammaa.

A-Rehu
AtriaNauta
AtriaSika
Kiitos
kaikille Okra-vieraillemme!
Olipa kivaa Okrassa, kiitos kun kävit! Tavataan taas viimeistään
syksyllä KoneAgriassa 24.–27.10. ja
FarMeri-risteilyllä 20.–22.11.
AtriaNauta, p. 020 472 7060 • AtriaSika, p. 020 472 7325 • www.a-rehu.fi

Luonnostaan vastuullinen